

COMMUNICATIE TOOLKIT AANPAK CORONA VIRUS
VERSIE 08/06/2020

ALGEMENE WOORDVOERINGSLIJN

- De aanpak om corona in Nederland onder controle te krijgen heeft de afgelopen maanden goed gewerkt
- Het risico is zeker nog niet weg, maar als we ons samen aan de maatregelen houden, krijgen we stapsgewijs steeds meer ruimte
- Inmiddels hebben we veel bereikt met elkaar; we zien goede cijfers, de situatie in de ziekenhuizen is beheersbaar en we beschermen onze ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid
- Daarom hebben we al meerdere stappen gezet uit de intelligente lockdown
- De basisscholen zijn weer volledig open, het middelbaar onderwijs is gedeeltelijk gestart, cafés en restaurants hebben hun deuren weer geopend en kappers, schoonheidsspecialisten en opticiens zijn weer open
- We zien dat bedrijven, scholen en ondernemers de afgelopen periode veel creatieve oplossingen bedacht hebben om alles in goede banen te leiden
- En we zien dat mensen zich over het algemeen goed aan de regels houden, en dat verdient complimenten!
- Maar we kunnen het niet vaak genoeg benadrukken, met elke stap die we zetten in de versoepeling worden de basisregels belangrijker:
 - o Houd 1,5 meter afstand
 - o Was vaak uw handen
 - o Werk zoveel mogelijk thuis
 - o Vermijd drukte en geef elkaar de ruimte
 - o Heb je verkoudheidsklachten? Blijf thuis en ziek uit
 - o Ben je ook benauwd of heb je koorts, dan blijven ook alle huisgenoten thuis
- We kunnen hierop niet verslappen, en moeten dit echt volhouden
- Het onder controle krijgen van corona begint en eindigt met het gedrag van ons allemaal
- De ruimte die we nu krijgen, hebben we met elkaar verdiend,
- We kunnen er alleen met elkaar voor zorgen dat we die ruimte niet hoeven in te leveren

QenA's**ALGEMEEN**

Hoe weegt het kabinet handhaven of herzien intelligente lockdown?

- Het kabinet hanteert drie ankerpunten:
 1. De druk op de zorg – ook de reguliere zorg,
 2. De organisatie van het bron- en contactonderzoek van mensen die besmet raken
 3. Bescherming van ouderen en mensen met een zwakke gezondheid.

Waarom kan er nu opeens meer?

- We hebben de afgelopen tijd veel bereikt met elkaar. Door de maatregelen te respecteren en de hygiënevoorschriften in acht te nemen.
- We zien dat als gevolg daarvan de cijfers zich gunstig hebben ontwikkeld. De uitbraakfase van het virus ligt daarmee achter ons.
- Dat betekent dat we nu de volgende stappen kunnen zetten, zij het met grote voorzichtigheid. De cijfers zijn leidend. Want het begint en eindigt met het gedrag van ons allemaal.

Gaan we niet te snel?

- Het kabinet schetst een perspectief geschetst voor de komende periode.
- Wel met daarbij de heldere randvoorwaarde dat we de ruimte voor versoepeling ook daadwerkelijk moeten hebben.
- Als mensen massaal de basisregels schenden, geen afstand houden, en de drukte onverantwoord toeneemt, dan is er geen ruimte.
- De komende periode moeten we nog steeds veel zelfbeheersing tonen
- Zodat de druk op de zorg niet weer extreem toeneemt.

Noodverordeningen / Spoedwet

Handhaving maatregelen

- Bij de handhaving ligt allereerst een verantwoordelijkheid bij mensen zelf om zich aan de regels en adviezen te houden: houd 1,5 meter afstand en vermijd drukte.
- Daarnaast worden door sectoren zoals horeca en winkels voorzorgsmaatregelen genomen om alles in goede banen te leiden. De sector is ook in eerste instantie voor verantwoordelijk om mensen aan te spreken op de geldende regels en richtlijnen.
- Waar de regels niet worden nageleefd kan handhavend worden opgetreden door boa's of de politie.
- Hierbij wordt in eerste instantie vaak gewaarschuwd. Waar nodig kan tot beboeten worden overgegaan.

Kritiek op boetes

- Het Openbaar Ministerie beoordeelt of een boete wordt opgelegd/strafbeschikking uitgevaardigd naar aanleiding van een proces verbaal.
- Het OM kijkt uiteraard altijd scherp naar de proces-verbalen. Dat gebeurt nu ook. Als het OM vragen heeft, dan worden pv's teruggestuurd met verzoek om deze aan te vullen.
- Als mensen vinden dat ze onterecht een boete hebben gekregen, kunnen ze daartegen bezwaar maken bij de rechter.
- Boetes boven de 100 euro worden geregistreerd, maar een coronaboete zal in zijn algemeenheid niet leiden tot het weigeren van een VOG. Daarbij wordt altijd gekeken naar de context en persoonlijke situatie.

Wordt het na ruim 2 maanden niet eens tijd voor een wettelijke regeling (Spoedwet)?

- Zoals het kabinet aan de Eerste Kamer heeft laten weten, wordt er gewerkt aan een spoedwet (COVID 19 wet).
- Het streven is om de wet per 1 juli in te laten gaan.

Als er geen limiet is aan samenkomsten buiten, kunnen er bijv. 1.000 mensen op het strand afspreken om een feestje te organiseren?

- Dan wordt het al snel een evenement waarvoor een meld- of vergunningplicht geldt, en die mogen sowieso niet. Die zijn in elk geval tot 1 september niet toegestaan.
- Voor samenkomsten geldt inderdaad geen maximum, maar het is sowieso de vraag of je bij echt grote groepen de 1,5 meter regels in acht kunt houden. En als dat niet gebeurt, wordt er gehandhaafd. Bovendien, ontstaat er overlast dan kan daar tegen sowieso worden opgetreden.

Regels vanaf 1 juni buitenshuis bij elkaar zijn

- Buiten mogen mensen bij elkaar zijn als zij 1,5 meter afstand houden – uitgezonderd mensen die tot hetzelfde huishouden behoren en mensen die hulp verlenen aan anderen / hulpbehoevend zijn.
- Handhaving gebeurt vanaf 3 personen.

Regels vanaf 1 juni binnenshuis bij elkaar zijn

- In woningen geldt in principe geen maximum, advies is om 1,5 meter afstand te houden.
- Wanneer er door gedragen in een woning zorgen voor ernstige besmettingsgevaaren kan door de voorzitter van de veiligheidsregio een noodbevel worden afgegeven om daarmee een onwenselijke samenkomst in de privésfeer te beëindigen.
- Voor coronafeestjes die op andere wijze leiden tot openbare orde-verstoringen is het reguliere handavingskader voldoende.

Gezondheidszorg

Dashboard

Wat kunnen mensen hieruit aflezen?

- Het dashboard laat straks zien of de verspreiding van het virus beheersbaar is of niet.
- En dus ook of het virus zich te snel verspreidt.
- Het geeft bijvoorbeeld weer hoeveel mensen een positieve testuitslag hebben gehad in de afgelopen 24 uur of hoeveel ziekenhuisopnamen er zijn geweest.
- Maar het gaat nog veel meer laten zien. Bijvoorbeeld hoeveel virus er in het rioolwater zit.
- Door dat rioolwater heel nauwkeurig te bemonsteren, zien we of in een bepaalde gemeente het virus opkomt.
- Dat gebeurt nu nog op beperkte schaal, zoals in Amsterdam. Maar daar zit nog heel veel potentie.
- Al die gegevens geeft straks veel inzicht. Over de situatie in jouw regio bijvoorbeeld.
- En het brengt ook voor wetenschappers veel informatiestromen bij elkaar.
- Zodat we veel sneller het virus weer de kop in kunnen drukken als het oplaait

Welke gevolgen hebben deze cijfers voor het beleid?

- Het beleid gaat met dit dashboard natuurlijk niet veranderen.
- Want het RIVM heeft al de nodige informatie en het OMT adviseert mij als het virus ergens oplaait.
- Maar het dashboard stelt het RIVM wel veel beter in staat om sneller te kunnen zien of het virus opduikt en waar precies.
- Zodat we sneller en gericht het virus weer de kop in kunnen drukken.

App

Hoe staat het met de app? Volgende stappen?

- Er wordt op dit moment samen met vele experts van binnen en buiten de overheid hard gewerkt aan de ontwikkeling van een app voor anonieme contactopsporing.
- Zodat contacten die besmette personen zich niet herinneren of die ze niet kennen toch een bericht krijgen dat ze mogelijk risico lopen.
- Zoals toegezegd gebeurt dit zo transparant mogelijk en daarom zijn concepten van het design, de architectuur en stukken van de broncode openbaar gemaakt.
- De komende twee weken gaan we de 'proof of concept' technisch testen.
- Vanaf half juni gaan we dan een maand lang op een aantal plekken in het land de app in de praktijk testen.
- Daarna kijkt het kabinet hoe we verder gaan met de app

Testen

Hoe verloopt het testen?

- Na wat opstartproblemen op de eerste dag verloopt het testproces over het algemeen voorspoedig.
- Mensen worden telefonisch te woord gestaan en er zijn steeds minder wachtrijen bij het bellen.
- Afspraken voor de afname van een test worden ingepland voor dezelfde of de volgende dag.

Moet personeel in de zorg geen voorrang krijgen boven gewone burgers?

- Iedereen met milde klachten kan binnen een dag getest worden.
- Er is daarom geen enkele reden om groepen voorrang te geven.

Wat als een minister ziek wordt?

- Elke minister kan vanwege ziekte tijdelijk uitgeschakeld zijn.
- In dat geval kan een minister tijdelijk worden vervangen wegens tijdelijke afwezigheid.
- Dat gebeurt dan op basis van de vervangingsregeling.

Vaccin en behandelingen

Initiatief Duitsland, Frankrijk en Italië?

- Nederland kijkt samen met Duitsland, Frankrijk en Italië naar meest kansrijke initiatieven zijn om een vaccin te ontwikkelen.
- We onderhandelen met de ontwikkelaars en producenten over de aanschaf van vaccins.
- We stimuleren productie in de EU, ook om de beschikbaarheid van vaccins voor Europa te verzekeren.

Waarom deze vier landen?

- De meeste ontwikkel- en productiefaciliteiten in de EU bevinden zich in deze vier landen.
- Dat helpt om ontwikkeling en productie te stimuleren en te faciliteren.
- We hebben in zeer korte tijd met uitstekende samenwerking deze alliantie kunnen vormen.

Bezoekersregelingen

Hoe gaat het met het toestaan van 1 bezoeker per cliënt in de ouderenzorg en gehandicaptenzorg?

- Voor de verpleeghuizen geldt nu één vaste bezoeker per bewoner.
- Mensen zijn vaak emotioneel omdat ze voor het eerst sinds weken weer op bezoek mogen bij hun partner, vader of moeder.
- Bezoekers lijken zich doorgaans goed te houden aan alle bijbehorende regels.
- Het bezoek hoeft ook niet beperkt te worden tot eens per week.
- Bewoners kunnen bovendien weer een ommetje maken met de vaste bezoeker of een vrijwilliger.
- Op basis van de laatste rapportage van de GGD'en is inmiddels op ruim 700 locaties weer bezoek mogelijk.
- In de gehandicaptenzorg is het aantal bezoekers op zich niet beperkt tot 1 persoon.
- De afspraken in deze sector verschillen per cliënt, afhankelijk van zijn of haar persoonlijke situatie.

Nu het met de verspreiding van het virus zo goed gaat, kunnen we de bezoekenregeling niet sneller versoepelen? Ouderen hebben toch vaak meer kinderen bijvoorbeeld?

- Het is heel begrijpelijk dat uit één familie meer personen de wens hebben op bezoek te gaan bij hun partner, vader of moeder in het verpleeghuis.
- Uit de monitor blijkt dat de zorgaanbieders de bezoekenregeling goed kunnen toepassen. Ook al vergt het veel inzet van personeel.
- Het aantal nieuwe besmettingen in verpleeghuizen vakt verder af en dat geldt ook voor het aantal locaties dat voor het eerst een besmetting meldt.
- Gezien de begrijpelijke wens van veel naasten om meer bezoekers toe te staan en de gunstige ontwikkeling qua besmettingen, is het per 15 juni mogelijk meer bezoekers per bewoner mogelijk zijn.
- Het is belangrijk dat er dan wel eerst gedurende enige weken ervaring is opgedaan met het toelaten van één bezoeker.
- Het voorbehoud blijft daarbij dat de ontwikkelingen qua besmettingen gunstig blijven.
- In de gehandicaptenzorg wordt de bezoekenregeling al zo snel als mogelijk versoepeld. Daarin moeten we de sector wel even de tijd geven om het goed in te regelen.
- Soms is wat extra tijd nodig voor het realiseren van aanpassingen in de woning, bijvoorbeeld om een geschikte ruimte te creëren of voor het betrekken van cliënten en verwanten bij het maken van afspraken.

Cultuur

Openstelling musea, theaters, bioscopen:

- Musea mogen ook meer dan 30 personen ontvangen, dat hangt af van de grootte van het museum. Bezoekers moeten 1,5 meter afstand houden en vooraf reserveren.
- Theaters, schouwburgen en bioscopen hebben per 1 juni de deuren weer geopend. Daarbij geldt dat er 30 bezoekers per ruimte mogen zijn. Ook hierbij geldt: reserveren vooraf en 1,5 m afstand, tenzij van hetzelfde huishouden
- Ook muziekscholen en centra voor de kunsten zijn weer open, hierbij geldt een maximum van 30 personen per gebouw en 1,5 m afstand tenzij van hetzelfde huishouden

Is het wel rendabel om open te gaan voor max. 30 personen?

- We begrijpen dat dit voor de theaterbeleving en het verdienmodel bij lange na niet voldoende is. Daarom hopen we dat dit een eerste stap is die we snel verder kunnen uitbreiden naar meer bezoekers.

Waarom mag een openluchttheater niet meer dan 30 personen ontvangen?

- Voor een openluchttheater gelden dezelfde regels als voor 'binnen theaters'. Ook hier mogen maximaal 30 bezoekers komen zodat het mogelijk blijft om 1,5 meter afstand van elkaar te houden, tenzij van hetzelfde huishouden

Mogen blazers weer spelen?

- Blazers mogen weer spelen (dat geldt voor zowel repetities als voor uitvoeringen).
- Voorwaarde is dat zij hun protocollen hebben aangepast op de laatste inzichten en dat deze met de brancheverenigingen zijn afgestemd.
- Dat betekent in ieder geval dat blazers minimaal 2 meter afstand moeten houden tot anderen.

Mag er weer samen gezongen worden?

- Het OMT geeft aan dat er op dit moment onvoldoende inzicht is over het risico op verspreiding van het virus door geforceerd stemgebruik (zoals zang).
- Verder onderzoek moet afgewacht worden voordat een herbeoordeling over het hervatten van gezamenlijke zangactiviteiten kan plaatsvinden.
- Daarom wordt nu geadviseerd om niet samen te zingen.
- Voor professionele zangers die samen optreden wordt gekeken of op basis van hun protocol verruiming mogelijk is in afwachting van nader onderzoek.

Waarom is besloten om evenementen tot 1 september te verbieden?

- Voor deze evenementen (bijvoorbeeld festivals en grote popconcerten) is het complex om de 1,5 meter afstand op een veilige manier te organiseren.
- Ook vanwege de lange voorbereidingstijd van dit type evenementen, en de daarbij horende kosten, is vroegtijdige helderheid van belang.
- Daarom is besloten deze evenementen in ieder geval tot 1 september te verbieden.
- Pas als het coronavirus verder onder controle is, zijn grote evenementen weer mogelijk.

Is een extra steunpakket voor de culturele sector nodig?

- Het steunpakket van € 300 miljoen en het generieke pakket waar ook de culturele sector aanspraak op kan maken is een eerste flinke steun geweest. Net als bij alle sectoren kijken we ook voor de culturele sector waar we de sector nog meer kunnen ondersteunen. Dit bekijken we stap voor stap.

Onderwijs en kinderopvang

Algemeen

- Het primair onderwijs is sinds 8 juni weer volledig open
- Sinds 1 juni is ook het voortgezet onderwijs weer van start

Wat zegt u tegen ouders die bezorgd zijn om hun kinderen naar school te sturen?

- Het kabinet begrijpt heel goed dat er ouders zijn die zich zorgen maken.
- Maar medische deskundigen zeggen dat het verantwoord is om kinderen naar school te sturen.
- We zien ook dat de aanpak om corona in Nederland onder controle te krijgen de afgelopen maanden goed heeft gewerkt.

RIVM-onderzoeken naar besmetting kinderen en volledige heropening PO?

- We hebben twee weken geleden besloten dat scholen weer helemaal open gaan, tenzij we voor die tijd informatie hebben waaruit blijkt dat dat niet veilig is.
- Inmiddels is er meer bekend uit de doorlopende onderzoeken zowel in binnen- als buitenland. Uit de onderzoeken blijkt ook nu weer dat de risico's bij jonge kinderen beperkt zijn. De kans dat ze de ziekte doorgeven aan een volwassene is klein en als ze ziek worden verloopt de ziekte mild.
- Dit bevestigt nogmaals dat het verantwoord is dat de basisscholen op maandag volledig opengaan. Alle basisschoolleerlingen gaan dus volgende week weer gewoon naar school.
- Het is ook in het belang van de leerling om weer een volle week les te krijgen en met alle vrienden in de klas te zitten.
- We blijven dit uiteraard nauwlettend volgen, de onderzoeken lopen door.

Waarom VO wel, maar MBO/HBO/WO niet?

- Het VO opent op 2 juni zijn deuren voor alle leerlingen voor fysiek onderwijs.
- We zien dat de voorzichtig ingezette positieve ontwikkeling doorzet waardoor ook mogelijkheden ontstaan om het onderwijs in het mbo en op hogescholen en universiteiten stapsgewijs op te starten. Vanaf 15 juni kan dat voor beperkte onderwijsactiviteiten in deze onderwijsvormen.
- Mbo en ho zijn andere sectoren dan vo. In het vervolgonderwijs komen studenten vaker met het openbaar vervoer, dan in het vo. Ook zijn studenten ouder dan scholieren waardoor ze een andere rol spelen in de besmetting en verspreiding van het virus.

Er zijn ook middelbare scholen die al hebben aangegeven niet meer voor de zomervakantie te willen starten. Mag dat?

- Nee, alle middelbare scholen moeten weer met fysiek onderwijs geven, met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM.
- Scholen geven alle leerlingen fysiek onderwijs. Het is niet de bedoeling dat dit wordt beperkt tot een mentoruur, een kleine groep kwetsbare studenten en/of een paar toetsen.
- Tot aan de zomervakantie is er nog 5 tot 7 weken school. Elke dag op school is waardevol en in het belang van leerlingen.

Wanneer krijgen middelbare scholen duidelijkheid over na de zomer?

- We streven ernaar deze maand duidelijkheid over te geven over hoe het onderwijs na de zomervakantie verder kan, uiterlijk 24 juni.
- De middelbare scholen zijn nu gedeeltelijk open gegaan. We hopen dat er na de zomervakantie meer mogelijk is, zodat alle leerlingen vaker dan nu naar school kunnen. Maar daarvoor is een nieuw besluit nodig.
- Daarbij geldt uiteraard dat we goed volgen hoe het virus zich verder ontwikkelt.

Sport

Algemeen

- Voor jongeren tot en met 12 jaar geldt dat zij geen 1,5 meter afstand dienen te houden tijdens het sporten. Sporten is georganiseerd met begeleiding en is enkel in de buitenlucht toegestaan. Er is geen maximale groepsgrootte.
- Jongeren van 13 tot en met 18 jaar die georganiseerd en begeleid door sportverenigingen of professionals buiten sporten en bewegen hoeven geen 1,5 meter afstand houden. Bij andere activiteiten houden jongeren van 13 tot en met 18 jaar wel 1,5 meter afstand.
- Voor volwassenen, boven de 18 jaar, geldt dat zij altijd 1,5 meter afstand tot elkaar houden. Ook wanneer zij sporten met begeleiding.
- Het kabinet besluit eind juni of binnensportaccommodaties per 1 juli open kunnen gaan
- Binnen en buitenzwembaden zijn wel open evenals de bijbehorende kleedruimtes. Bezoekers van zwembaden dienen 1,5 meter in acht te nemen.

Wedstrijden/competities

- Wedstrijden, competities, toernooien en evenementen zijn tot in ieder geval 1 september niet toegestaan
- Dat brengt teveel mensen bijeen wat de kans op de verspreiding van het virus te groot maakt
- Ook blijven daarom kleedruimtes en kantines voorlopig nog gesloten

Heropening sportkantines

- Nu de horeca per 1 juni open mag, hebben we besloten dat sportkantines per 1 juli kunnen volgen mits de situatie rondom de verspreiding van het virus dit toelaat.
- We halen de datum van 1 september naar voren omdat, zoals het nu lijkt, deze versoepeling eerder mogelijk is.
- De voor de horeca geldende protocollen en spelregels zijn daarbij ook van kracht op sportkantines.
- Denk aan max 30 personen, reserveren, checkgesprek op klachten, etc.
- Daarnaast roep ik de sportsector op om komende weken extra aandacht te geven aan het informeren van al die vrijwilligers die de sportkantine draaiend houden.
- Dit in voorbereiding op de verwachte opening per 1 juli.

Waarom kunnen de sportkantines niet net zoals de horeca per 1 juni open?

- We kiezen ervoor om de sportkantines een maand later dan de horeca te openen.
- Dit heeft met twee zaken te maken. Allereerst willen we gefaseerd versoepelen zodat we goed kunnen volgen wat het effect van de versoepeling is op het aantal besmettingen.
- Als blijkt dat de komende weken het aantal nieuwe besmettingen sterk toeneemt, dienen we te bezien of de volgende stap gezet kan worden.
- Dit alles om te voorkomen dat we een tweede piek krijgen met alle gevolgen van dien.
- Daarnaast geldt nog steeds dat we het bijeen komen van grote groepen mensen willen vermijden.
- Op een terras met een afgebakende hoeveelheid tafels en stoelen is dat beter te reguleren dan rondom een buitensportaccommodatie.
- We willen daarom eerst leren van de horeca om op basis daarvan ook de sportkantines op een verantwoorde wijze weer te kunnen openen.

Economie

Openstelling horeca

- Sinds 1 juni zijn cafés, restaurants en terrassen weer open
- Binnen geldt een maximum van 30 gasten op basis van een reservering
- Buiten geldt geen maximum en hoeft ook niet gereserveerd te worden
- In alle gevallen moet vooraf een checkgesprek plaats vinden
- Zowel binnen als buiten moeten mensen 1,5 m afstand van elkaar houden, behalve als je tot een huishouden behoort
- Iedereen moet een zitplaats hebben

Mogen in horeca zaken als spatschermen gebruikt worden als alternatief voor de 1,5 meter?

- We kennen de wens van de horeca spatschermen als alternatief voor de 1,5 m afstand in te zetten
- Het OMT kan daarover geen eenduidig advies geven omdat wetenschappelijke onderbouwing van de effectiviteit ontbreekt
- Het ministerie van JenV heeft TNO opdracht gegeven een pilot te starten met de inzet van deze schermen

Waarom mag in de horeca wel worden afgeweken van de 1,5 meter regel afstand? Meten met twee maten?

- Er is geen uitzondering voor de horeca. Voor iedereen geldt: 1,5 meter afstand houden, tenzij je tot een huishouden behoort
- Alle branches, supermarkten, kappers en ook horeca moeten hun werk doen, binnen de geldende regelgeving en met inachtneming van het RIVM-advies.
- Er wordt gehandhaafd vanaf drie mensen als de 1,5 meter niet in acht genomen wordt. Dat neemt niet weg dat we ook van tweetallen verwachten dat ze 1,5 meter afstand tot elkaar houden als ze niet uit het zelfde huishouden komen.
- En dat ondernemers, ook in de horeca, er voor zorgen dat mensen deze afstand kunnen bewaren
- We moeten het echt samen doen en ieder moet zijn eigen verantwoordelijkheid nemen.
- We gaan niet overal op handhaven of overal boetes voor uitdelen. Dat is ondoenlijk en gaat voorbij aan de eigen verantwoordelijkheid van mensen om het virus te bestrijden.

Welke gelegenheden moeten nog gesloten blijven?

- Voor coffeeshops geldt nog tot 1 september dat er alleen afgehaald mag worden.
- Discotheken, clubs en vergelijkbare gelegenheden blijven gesloten tot 1 september.

Waarom geldt een maximaal aantal klanten/bezoekers voor horeca, culturele instellingen en bioscoopzalen?

- Dit is nodig omdat we ook rekening moeten houden met de drukte op straat en in het openbaar vervoer wanneer deze sectoren weer opengaan.
- Medio juni bekijken we of en wanneer een verhoging van het maximaal aantal bezoekers mogelijk is. Dit is onder meer afhankelijk van de cijfers van het RIVM en het advies van deskundigen.

Contactberoepen

Moet een kapper, schoonheidsspecialiste of ander contactberoep verplicht een niet-medisch mondkapje dragen?

- Er is geen verplichting tot het dragen van een niet-medisch mondkapje voor contactberoepen.
- Een ondernemer kan personeel wel vragen niet-medisch mondkapje te dragen.
- Op de werkplek dienen de hygiënemaatregelen en het protocol voor de branche nageleefd te worden.

Hoe denkt het kabinet te voorkomen dat er grote drukte ontstaat, bij bijvoorbeeld kappers die nu weer open mogen?

- De richtlijnen van het RIVM moeten ten alle tijden opgevolgd worden. Ondernemers richten hun bedrijf daarop in.
- Er moet gewerkt worden met reserveringen om te voorkomen dat er teveel mensen tegelijkertijd komen.
- We moeten ons allemaal aanpassen aan deze situatie, dat betekent onder meer dat we soms iets meer geduld moeten hebben.

Kan de overheid wel handhaven dat de RIVM-richtlijnen in al die bedrijven die weer opengaan in acht worden genomen?

- Het is in het belang van de ondernemer, de medewerkers en klanten dat de RIVM-richtlijnen opgevolgd worden. Waar dit niet lukt kan de gemeente handhaven en eventueel een bedrijf sluiten.

Kan een ondernemer nog aanspraak maken op financiële regelingen als zijn onderneming (gedeeltelijk) weer van start gaat?

- Het open of dicht zijn speelt geen rol bij het aanspraak maken op een financiële regeling. Als voldaan wordt aan de voorwaarden van de specifieke regeling, dan kan er gebruik van gemaakt worden.

Steunpakket

1. Vanaf maart bevinden we ons in een nieuwe werkelijkheid. De uitbraak van het Corona-virus raakt onze levens sociaal, qua gezondheid, in onze manier van werken en heeft grote impact op onze economie.
2. Om banen en inkomens te beschermen is het kabinet in maart met het economisch noodpakket gekomen.
3. Dit pakket loopt nu af. Tegelijkertijd zijn we de eerste virusuitbraakfase voorbij.
4. Dit betekent dat sommige ondernemers de draad weer kunnen oppakken en langzaam weer kunnen opstarten.
5. Maar het virus blijft voorlopig nog onder ons is. Een deel van de ondernemers moet daarom de handrem er nog op houden en sommige bedrijven blijven nog dicht.
6. Bovendien weten we inmiddels dat we niet te maken hebben met een korte heftige dip. De realiteit is dat we door het Corona-virus economische krimp hebben, we zitten in een recessie.
7. Om ook de komende tijd de werkgelegenheid te beschermen wordt het economisch noodpakket verlengd.
8. Dit verlengde pakket is in de basis hetzelfde, een generiek pakket, maar houdt meer rekening met de situatie waarin bedrijven zitten:
9. Er komt meer ondersteuning voor de bedrijven die in zwaar weer zitten zodat ze het kunnen volhouden tot het virus voldoende geweken is.
10. en er komen meer mogelijkheden voor bedrijven en werkenden om zich aan te passen aan de nieuwe realiteit.
11. Niettemin worden het zware tijden. Sommige werk komt voorlopig niet terug, het herstel kan in sommige sectoren een paar jaar duren. Ondanks dit steunpakket moeten we ons instellen op een nare tijd met ontslagen en faillissementen.
12. Maar we zijn deze crisis ingegaan met een goede uitgangspositie, de laagste werkloosheid ooit, de staatsfinanciën op orde. Hierdoor kunnen we de komende maanden ook samen werken aan onze veerkracht.

Ontslag

- We zien dat de crisis langer duurt
- We willen bedrijven de mogelijkheid geven zich aan te passen aan de economische realiteit, juist om werkgelegenheid te behouden.
- De correctie op de subsidie bij ontslag blijft bestaan, maar de subsidie wordt niet verder verlaagd bij bedrijfseconomische ontslag.
- Het gewone ontslagrecht blijft gelden.
- Net als de regels bij collectief ontslag. Bedrijven verklaren in de NOW dat als ze meer dan 20 mensen ontslaan ze overleggen met de bonden
- Eventueel: We blijven in overleg met de bonden.

Scholing

- Het virus blijft voorlopig nog onder ons. Een deel van de ondernemers moet daarom de handrem er nog op houden en sommige bedrijven blijven nog dicht.
- En we weten inmiddels dat we niet te maken hebben met een korte heftige dip maar dat de realiteit is dat we door het Corona-virus economische krimp hebben. We zitten in een recessie, en een deel van het werk komt mogelijk niet meer terug.
- Dat betekent dat we ons moeten gaan aanpassen aan deze nieuwe realiteit.
- Daarom willen we mensen in staat stellen zich *nu* bij te scholen, zodat ze beter uitgerust zijn voor de arbeidsmarkt van *straks*.

- Werkgevers die de komende maanden NOW aanvragen, zijn verplicht hun werknemers te stimuleren om aan bij- en omscholing te doen. De ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging kan de werkgever op deze inspanningsverplichting aan te spreken.
- Mensen kunnen daarvoor gebruik maken van bestaande voorzieningen – denk aan je O&O-fonds of misschien een ander potje bij het bedrijf waar je werkt. En je kunt je studiekosten nog altijd aftrekken van je inkomstenbelasting.
- Daar bovenop investeren we 50 miljoen euro in het programma Nederland leert door. Dat is vooral bedoeld voor mensen die hard zijn geraakt door de crisis en moeten worden geholpen om ergens anders aan de slag te gaan. Er komen gratis ontwikkeladviezen, waarbij loopbaancoaches je helpen nadenken over waar er kansen liggen voor jou. En we investeren in online scholing. We hopen dat Nederland leert door in juli van start gaat.
- Want je vaardigheden opvoetsen, is je aanpassen aan de nieuwe economie. Daarmee is de kans groter dat je je werk kunt behouden of dat je sneller elders werk vindt.

Seizoenswerk

- Seizoenbedrijven kunnen soms niet voldoende gebruik maken van de NOW doordat hun omzet een piek in het jaar kent. Daarnaast hebben ze vaak meer personeel in dienst in maart dan in januari.
- Verschillende wijzigingen in de NOW in het eerste en tweede pakket komen hen tegemoet.
- De maand maart wordt de referentiemaand voor de loonsom (waar de subsidie op gebaseerd is) in de verlenging van de NOW.
- Ook in de huidige, lopende regeling gaat de subsidie voor een werkgever omhoog, wanneer hij in de maanden maart, april en mei een hogere loonsom had dan in januari. Bij de vaststelling van de subsidie wordt dit verrekend.

Flex

- Het kabinet wil graag ondersteuning bieden aan de mensen die het nu echt nodig hebben;
- De afgelopen weken heb ik daarom, samen met UWV en gemeenten, hard gezocht naar een oplossing voor flexwerkers die tussen wal en schip vallen;
- Mensen die als gevolg van de coronacrisis werkloos zijn geworden en niet voldoen aan de voorwaarden voor WWV of bijstand;
- Dit bleek geen eenvoudige klus;
- Onder de huidige omstandigheden kan voor deze groep mensen namelijk verre van maatwerk worden geleverd;
- De Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten biedt een tegemoetkoming van 600,- euro per maand voor de maanden maart, april en mei;
- Dit bedrag is voor iedereen gelijk. Voor sommigen zal het meer zijn dan zij eerder verdienen, voor sommigen zal het te weinig zijn om alle zorgen weg te nemen;
- Aan de regeling kleven dan diverse forse nadelen, onder meer willekeur en oneigenlijk gebruik;
- Ook vraagt deze regeling de inzet van schaarse UWV-capaciteit, wat mogelijk ten koste gaat van uitvoeringsvraagstukken in de toekomst;
- Ik heb daarom ernstige twijfels over invoering van de TOFA en ga graag eerst in overleg met de Tweede Kamer over de wenselijkheid om de regeling in te voeren.

Verkeer

Algemeen

- Het terugschroeven van alle maatregelen levert onvermijdelijk meer verkeer op, en meer drukte in het openbaar vervoer
- Daarom gelden er algemene regels
 - Reis niet onnodig
 - Reis zoveel mogelijk buiten de spits en vermijd drukke plekken
 - Loop of fiets zoveel mogelijk
 - Het openbaar vervoer blijft alleen voor noodzakelijke reizen
- Het spreiden en uitsmeren van vervoersstromen is heel erg belangrijk
- Daarom blijft gelden dat mensen zoveel mogelijk thuis moeten werken. En als dat niet kan; werkgevers verschillende werktijden moeten hanteren

Mondkapjes verplicht in OV

- Als de bussen, treinen en trams weer voller raken, zal het niet altijd haalbaar zijn om 1,5 meter afstand tot elkaar te houden
- Op de stations, perrons en bij haltes blijft dat de norm, maar in de treinen, bussen en trams is het niet realistisch
- Daarom is het per 1 juni verplicht een niet-medisch mondkapje te dragen in het OV voor mensen van 13 jaar of ouder
- Niet als alternatief voor afstand houden, maar omdat het soms niet meer mogelijk is

Hoe kom ik aan een mondkapje?

- Je moet zelf zorgen voor een niet-medisch mondkapje
- Je kan ze kopen of zelf maken
- Zowel voor het dragen als het zelf maken van mondkapjes komen instructies vanuit de overheid

Wordt er gehandhaafd op mondkapjes?

- De hoofdconducteur kan handhavend optreden
- De boete is 95 euro, bij excessief gedrag kan dat oplopen tot 350 euro

Zijn kapjes in het OV een wassen neus?

- Niet medische mondkapjes bij reizigers zijn niet ter bescherming van de reiziger zelf, maar van anderen om hem of haar heen.
- Het besluit om dit verplicht te stellen is ter aanvulling op de hygiënische maatregelen waarin de 1,5 meter afstand niet kan worden aangehouden en waar geen check op symptomen plaats kan vinden.
- De aanname dat de niet-medische maskers geen werking hebben is niet juist.
- Wel is er een andere werking dan bij medische mondkapjes, namelijk dat de drager de ander beschermt in plaats van dat de drager wordt beschermd tegen anderen.

Hoe is de handhaving van het verplicht dragen van niet-medische mondkapjes in het OV geregeld?

- De verantwoordelijkheid voor de handhaving op mondkapjes in het OV ligt bij de OV bedrijven. Deze zullen reizigers de aanwijzing geven op grond van de wet personenvervoer 2000.
- Wanneer die aanwijzing niet opgevolgd wordt, staat daar een boete tegenover.
- De boete wordt uitgeschreven onder de noemer 'verstoring van de orde in het OV'. En is €95,-.
- Moet de politie aanrukken, is het een overtreding van de noodverordening en is de boete €390,-.

Luchtvaart

Algemeen

- Passagiers moeten 'fit-to-fly' zijn voor het instappen. Als passagiers symptomen hebben die kunnen duiden op COVID-19 dan mogen zij niet vliegen. Dit is een checkgesprek vooraf dus.
- De Europese luchtvaartautoriteit EASA heeft de medische richtlijnen vertaald naar operationele adviezen aan luchtvaartsector.
- De door de luchtvaartsector opgesteld protocollen gebaseerd op de internationale richtlijn van EASA zullen worden afgestemd met het RIVM.
- Onderdeel van die protocollen is (onder meer):
 - Het verplicht meevoeren van een gezondheidsverklaring door iedere passagier
 - Visuele observatie door luchthavenpersoneel om de actuele gezondheidssituatie van passagiers te monitoren
 - Lichaamstemperatuurmeting voor zover dat door een buitenlandse overheid vereist wordt
 - Verplichting om in aangewezen gebieden een mondkapje te dragen
- Vliegtuigen zijn voorzien van luchtfilters aan boord. Dit in combinatie met de droge lucht in het vliegtuig en de enorme hoge verversingsgraad van de lucht van buitenaf reduceert het risico op verspreiding van het virus in de cabine.
- Na aankomst in Nederland moeten de passagiers alle maatregelen op advies van het RIVM, waaronder het behouden van voldoende afstand, in acht nemen. Voor iedereen geldt het advies om de gezondheid te monitoren.

Geen '1,5 meter norm' in vliegtuig

- In een vliegtuig is het praktisch lastig om de '1,5 meter norm' 1 op 1 toe te passen.
- De Europese luchtvaartautoriteit EASA heeft de medische richtlijnen vertaald naar operationele adviezen aan luchtvaartmaatschappijen en cabinepersoneel.
- Mede op basis hiervan hebben luchtvaartmaatschappijen een groot aantal maatregelen genomen die door het RIVM zijn beoordeeld.
- Het RIVM concludeert dat er duidelijke richtlijnen beschikbaar zijn en dat de risico's op een besmetting aan boord klein is door goede ventilatie en luchtfiltersystemen in vliegtuigen.

Verschillen OV en luchtvaart

- Bij alle vormen van mobiliteit geldt dat het van belang is op een zo veilige mogelijke en verantwoorde manier te reizen.
- Per sector wordt bekeken welke maatregelen noodzakelijk zijn om de veiligheid van de passagiers en het personeel te borgen. De adviezen van het OMT en RIVM zijn hierbij leidend.
- In het OV is bij toenemende drukte afstand van 1,5 meter niet altijd haalbaar. Ook is het niet mogelijk om triage toe te passen. Daarom geldt voor het OV en de Waddenveren een verplichting van het dragen van een niet-medische mondkapje per 1 juni 2020.
- In de luchtvaart kan triage (Checkgesprek) worden toegepast in de vorm van een gezondheidsverklaring.
- Het RIVM heeft eerder geconcludeerd dat er duidelijke richtlijnen beschikbaar zijn voor de luchtvaart-maatschappijen en dat de risico's op een besmetting beperkt worden door goede ventilatie en luchtfiltersystemen in vliegtuigen.
- Doordat de luchtvaart een internationaal opererende sector is kunnen er (verschillende) internationale richtlijnen gelden.
- De Nederlandse luchtvaart-maatschappijen stemmen de internationale richtlijnen op dit punt af met de adviezen van het RIVM en maken een doorvertaling naar de protocollen.
- Dit wordt ook gedaan voor wat betreft het gebruik van mondkapjes. Dat advies is vermoedelijk voor 15 juni binnen.

Vakantie

Inkomende reizigers

Algemeen

- Buitenlandse toeristen (Schengen/EU) uit landen met vergelijkbare of lagere gezondheidsrisico's t.o.v. ons land zijn welkom in Nederland. Uiteraard moeten zij zich houden aan alle Nederlandse coronamaatregelen.
- Een reservering van een vakantieverblijf is daarbij verplicht.
- Voor mensen van buiten Europa heeft Nederland samen met de andere Schengenlanden en het VK de grenzen gesloten als het gaat om niet-essentiële reizen. Dat geldt tot 15 juni.

Handhaving 1,5 meter in hoogseizoen

- Als het te druk is hebben burgemeesters de bevoegdheid bepaalde locaties te sluiten.
- We hebben eerder gezien dat dit gebeurd is bij de parkeerplaatsen van stranden en parken.

Reizen met OV tijdens vakantie

- Het OV in Nederland is alleen voor noodzakelijke reizen. Vakantie is geen noodzakelijke reis. Ga daarom altijd eerst na of er echt geen andere reismogelijkheden zijn.
- [Evt. aanvullend: OV is alleen voor noodzakelijke reizen' is een dringend advies. Mensen kunnen dus geen boete krijgen als ze toch een niet-noodzakelijke reis maken. Maar echt dringend beroep: we moeten dit ook samen doen!]

Reizen naar het buitenland

Algemeen

- Ga wijs op reis. Informeer je voor vertrek goed over het land van bestemming via het reisadvies van Buitenlandse Zaken. Download de Reisapp.
- Plan je reis naar je vakantieadres zorgvuldig. Weet welke maatregelen er zijn tijdens je vliegreis of in de landen waar je met de auto doorheen rijdt.
- Weet waarvoor je wel en niet verzekerd bent tijdens je reis. Weet welke regels in het land van bestemming gelden en houd je hieraan. Leef tenminste de regels die voor iedereen in Nederland gelden, ook in het buitenland na. Als de lokale regels strenger zijn, dan gelden deze.
- Houd tijdens je vakantie de situatie ter plaatse nauwlettend in de gaten. Ontwikkel je tijdens je vakantie in het buitenland klachten, meld je dan bij de lokale gezondheidsautoriteiten.
- Ontwikkel je bij thuiskomst in NL klachten? Blijf thuis en laat je testen. Maak een afspraak via 0800-1202.

Landen op geel

- Caribisch deel van het Koninkrijk en Europa (landen in EU, Schengengebied en het VK):
 - Tot 15 juni staan alle reisadviezen op oranje en geldt dus een negatief reisadvies
 - Vanaf 15 juni willen we zoveel mogelijk van deze landen weer op geel zetten, uitgezonderd het VK en Zweden (omdat de gezondheidsrisico's daar op dit moment door het RIVM groter worden ingeschat) en Denemarken (omdat Nederlandse toeristen daar nog niet welkom zijn).
- Een volledig overzicht van onze verwachtingen is beschikbaar op de site www.nederlandwereldwijd.nl

Niet gek landen dat Zweden als enige Schengenland op oranje blijft staan?

- De betrekken tussen NL en Zweden zijn en blijven uitstekend. We trekken - van oudsher - vaak aan dezelfde kant van het touw.
- Het besluit om op dit moment code oranje te handhaven is gebaseerd op het advies van het RIVM (de epidemiologische situatie is nu significant slechter is dan in NL). Het betreft een momentopname. Dat komende periode zal blijken of dat zo blijft.
- Ik weet dat de Zweedse autoriteiten er alles aan doen om het virus verder onder controle te brengen en hoop dan ook dat voor Zweden binnenkort het reisadvies kan worden aangepast.

Landen buiten EU/Schengen (o.a. Turkije) niet op geel

- Het versoepelen van de corona-maatregelen gebeurt stap voor stap. Dit is nodig om gecontroleerd meer ruimte te kunnen bieden aan de samenleving, zonder dat het risico op nieuwe uitbraken van het virus te groot worden.
- Deze stapsgewijze aanpak wordt ook gehanteerd om vakanties in het buitenland weer mogelijk te maken.
- Om die reden kijken we nu eerst naar het gebied EU/Schengen.
- Gedurende de zomer bekijkt het kabinet of het mogelijk wordt ook reizen van en naar landen buiten de grenzen van de EU, Schengen weer mogelijk te maken. Dit wordt zoveel mogelijk in Europese afstemming gedaan.

(Familie)bezoek Marokko

- Marokko heeft de grenzen nog steeds gesloten en wij zijn nog steeds bezig gestrande Nederlanders te repatriëren.
- Reis alleen indien dit echt noodzakelijk is en mogelijk. Iedereen met reisplannen wordt geadviseerd hier goed over na te denken.
- Informeer bij de (reis)verzekering of je verzekerd bent.
- Houd de ontwikkelingen goed in de gaten, download de BZ reisapp, meld u aan bij de informatieservice en houdt het reisadvies in de gaten.
- Bij thuiskomst uit een hoogrisico land is thuisquarantaine van 14 dagen verplicht.

Repatriëring

- Reizen naar EU/Schengen landen blijft, ondanks de versoepeling van het reisadvies, een risico. Daarom hanteren we kleurcode geel, en niet groen, zoals voor de coronacrisis, om reizigers te wijzen op de risico's van een opleving van het virus.
- Bij een nieuwe uitbraak kunnen overheden mogelijk weer maatregelen nemen, zoals afsluiten van hotels en/of gebieden en het sluiten van grenzen. Dat kan heel snel gaan.
- Een repatriëringsoperatie zoals uitgevoerd in de afgelopen maanden is heel uitzonderlijk. Bij het uitbreken van de coronacrisis begin van dit jaar werden veel Nederlandse reizigers overvallen door de drastische maatregelen waardoor ze vast kwamen te zitten in het buitenland.
- Iedereen is zich nu bewust van het risico op een tweede golf en maatregelen die genomen kunnen worden. Door naar het buitenland te reizen aanvaard je dit risico, dit is de verantwoordelijkheid van de reiziger zelf.
- De Nederlandse overheid gaat dus niet repatriëren.
- [Evt. aanvullend: Voor een terugreis per vliegtuig moeten reizigers gebruik maken van de mogelijkheden die de commerciële luchtvaart biedt.
- Ook in geval van ziekte is van een repatriëring van overheidswege geen sprake.]

Zou u mensen nu adviseren om het vliegtuig te nemen of is het beter van niet?

- We geven als kabinet niet een positief of negatief advies over vliegen of andere vervoersmiddelen zoals de auto of de trein. Mensen bepalen zelf of en hoe ze reizen.

Consequenties negeren oranje reisadvies?

- Het advies van Buitenlandse zaken is om zolang een land op 'oranje' staat daar niet op vakantie te gaan.
- Als reizigers toch naar landen buiten de EU/Schengen gaan met een oranje reisadvies dan dienen zij vooralsnog bij thuiskomst 14 dagen in thuisquarantaine te blijven.

Moeten mensen die uit 'oranje' landen in Europa komen hier in quarantaine? Wordt daarop gehandhaafd?

- Alleen als ze uit een hoog risicoland komen. Momenteel zijn dat Zweden en het VK.
- De 14 dagen thuisquarantaine is een dringend advies.
- De begeleiding tijdens thuisquarantaine wordt op dit moment uitgewerkt.

Neemt Nederland tegenmaatregelen als andere landen Nederlandse toeristen een quarantaineperiode opleggen?

- Dat is geen zaak van wederkerigheid maar afweging van risico's.
- Voor Nederland is het feit dat er een quarantaine wordt geëist door een land een reden om het reisadvies niet af te schalen naar geel. Want dan is in feite moeilijk te spreken van een vakantie.

Als een EU-land reizigers verplicht in quarantaine te gaan, krijgt het dan toch kleurcode geel?

- Een land kan pas naar 'geel' gaan als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan
- Een van die voorwaarden is dat er geen quarantaine-maatregelen gelden voor Nederlandse toeristen bij aankomst in een land, want dan kan je er in feite geen vakantie vieren.
- Als daarvan sprake is dan zal het land op kleurcode 'oranje' blijven.

Landenoverzicht

<i>Reisadvies aangepast op 15 juni</i>	<i>Aanpassing reisadvies zodra grens opengaat</i>	<i>Reisadvies blijft oranje</i>
België	Frankrijk	Denemarken
Bulgarije	IJsland	Verenigd Koninkrijk
Duitsland	Liechtenstein	Zweden
Estland	Oostenrijk	
Italië	Spanje	
Kroatië	Zwitserland	
Letland	Cyprus	
Litouwen	Finland	
Luxemburg	Hongarije	
Portugal	Ierland	
Slovenië	Malta	
Tsjechië	Noorwegen	
Slowakije	Polen	
Bonaire	Roemenië	
Saba	Griekenland	
Sint Eustatius		
Curaçao		
Sint Maarten		
Aruba		